

Rezime izvještaja guvernera – april 2020.

U Izvještaju guvernera za april 2020. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2020. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u aprilu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2020. godinu.

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore u 2019. godini, na osnovu kvartalnih procjena, iznosi 3,6%. Godišnja stopa realnog rasta BDP-a u prvom kvartalu 2020. godine iznosila je 2,7%.

Potrošačke cijene su u aprilu 2020. godine u odnosu na prethodni mjesec manje za 0,7%, a u odnosu na april prethodne godine za 0,9%.

Industrijska proizvodnja je u prva četiri mjeseca 2020. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježila rast od 6,9%. Rast proizvodnje je ostvaren u sva tri sektora: vađenje ruda i kamena (18,9%), prerađivačka industrija (6,1%) i u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (4,7%).

Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, prevoz putnika u prvom kvartalu 2020. godine, u odnosu na isti kvartal prethodne godine, bilježi pad u svim vidovima saobraćaja: u željezničkom za 19,8%, drumskom za 23,5% i prevozu putnika na aerodromima 11,0%.

U šumarstvu je u prva četiri mjeseca 2020. godine, proizvedeno ukupno 40.956 m³ šumskih sortimenata, što je za 69,6% više nego u istom periodu 2019. godine. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, građevinarstvo je u prva tri mjeseca 2020. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih građevinskih radova od 4,6% i rast efektivnih časova rada od 7,6% u odnosu na isti period 2019. godine.

Prosječan broj zaposlenih u aprilu 2020. godine iznosio je 184.607 lica, što je za 1,4% manje u odnosu na prethodni mjesec, i za 8% u odnosu na april 2019. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u aprilu 2020. godine iznosio 40.361 što predstavlja rast od 13,6% u odnosu na prethodni mjesec, a za 5,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u Centralnom registru privrednih subjekata vode kao aktivni, a koji u Centralnom registru transakcionih računa imaju aktivne račune, na dan 30. 04. 2020. godine bio je 48.743 od kojih je 14.822 ili 30,4% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je veći za 0,8%, dok je u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine rast iznosio 5,1%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju aprila 2020. godine iznosio 615,2 miliona eura, i bio je veći za 0,9% na mjesečnom nivou, dok je na godišnjem nivou bio manji za 2,7%.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 30. 04. 2020. godine (14.822) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.116 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 29.463.890,24 eura što čini 4,8% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 12.706 privrednih subjekata sa iznosom blokade od 585.780.416,41 eura, što čini 95,2% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 30. 04. 2020. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,07% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 19,9% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,3% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 40,5% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.513,8 miliona eura na kraju aprila 2020. godine, i bila je 1,1% manja u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju aprila 2020. godine iznosili 3.102,8 miliona eura i ostvarili su pad od 1,7% u odnosu na prethodni mjesec, dok su se u odnosu na april prethodne godine povećali za 5,3%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 73,4% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u aprilu 2020. godine iznosili su 3.312,5 miliona eura, i zabilježili su mjesečni pad od 1,5%, dok u odnosu na april 2019. godine bilježe pad od 0,3%. Ukupan kapital banaka na kraju aprila 2020. godine iznosio je 608,4 miliona eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 0,4%. Takođe, ukupan kapital je u odnosu na isti period prethodne godine veći za 15,5%.

Kreditni banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u aprilu iznosili su 176,6 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su

rast od 6,1%, dok u odnosu na april 2019. godine bilježe rast od 13,5%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju aprila 2020. godine iznosili su 163 miliona eura i činili su 5,3% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su rast od 1,5%, dok su na godišnjem nivou bili veći za 16,6%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju aprila 2020. godine iznosila je 5,96%, i bila je na istom nivou kao i na kraju prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj aprila 2019. godine zabilježila pad od 0,24 p. p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u aprilu 2020. godine iznosila je 5,39%, što predstavlja pad od 0,54 p. p. na mjesečnom nivou i pad od 0,6 p. p. u odnosu na april 2019. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,41% na kraju aprilu 2020. godine i bila je na istom nivou kao i u na kraju prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na april 2019. godine ostvarila pad od 0,07 p. p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 251,7 miliona eura na kraju aprila 2020. godine, i bilježi pad od 4,8 miliona eura ili 1,9% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 8,1 milion eura ili 3,3%. Tokom aprila 2020. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 58,8%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 42,2%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 31 milion eura za četiri mjeseca 2020. godine. U njenoj strukturi dominiraju premije neživotnog osiguranja (80,5%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (19,5%).

U aprilu 2020. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 287.155 eura kroz 68 transakcija. Ostvareni promet bio je za 80,7% manji nego u prethodnom mjesecu, dok je za 99,8% manji u odnosu na april 2019. godine. Tržišna kapitalizacija na dan 30. 04. 2020. godine iznosila je 3.375,4 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi rast od 1,5%, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 8,3%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju aprila 2020. godine bila 10.262,74 indeksnih poena, bilježi rast od 2% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok na godišnjem nivou bilježi pad od 4%. Indeks MNSE10 iznosio je 678,49 indeksnih poena i bilježi rast od 3,2% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok na godišnjem nivou bilježi pad od 18,8%.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u aprilu 2020. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 46,6 miliona eura. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u aprilu 2020. godine iznosili su 124,5 miliona eura ili 2,7% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za april niže za 39,2%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u aprilu 2019. godine, zabilježen je pad od 24,6%. Izdaci budžeta iznosili su 178,1 milion eura ili 3,7% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je više za 3,4% u odnosu na mart prethodne godine, a u odnosu na plan niže za 11,6%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju marta 2020. godine, državni dug (bruto) je iznosio 3.345,3 miliona eura ili 72,6% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 535,6 miliona eura ili 11,6% BDP-a, a na spoljni dug 2.807,8 miliona eura ili 60,9% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 69% BDP-a.

U aprilu su nastavljene aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Pripremljen je i dostavljen prilog za Izvjestaj o napretku, u dijelu iz nadležnosti CBCG.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u aprilu.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.